

ספר 'תורת חסד' חומש ויקרא פרשת בחוקותי מאמר 'תורה ושלוש'

בריאיתו אלא נשאר תלוי ועומר, כפי שדרשו חז"ל על המילים: "יום הַשְּׁשִׁי" (בראשית א, לא) – שנשאר העולם הגשמי תלוי עד ו' סיון, יום מתן תורה, יום שהוא ראש השנה לרוחניות ואם כן, האדם נידון בראש השנה על העניינים הגשמיים ובשבועות על העניינים הרוחניים, ולפיכך מתאים ביותר לכתוב את פרשת הקללות למניחם, למען יקח תוכחה ומוסר.

פעמים (2) קללות כנגד חורבן שני בתי המקדש

ובספר פרי צדיק (כי תבוא, יג) הוסיף עומק נפלא:

יש להתבונן: מדוע בכלל חוזרת התורה פעמיים באריכות מבהילה על הקללות? והתבארו הדברים בזהה הקדוש שכתב: 'ששתי הפרשיות של הקללות הן כנגד חורבן בית ראשון ושני, ואם כן הקללות בפרשה זו הן כנגד חורבן בית ראשון. ועל מה חרב?'

בירמיהו נאמר: "עַל מָה אֶבְרָה הָאָרֶץ" (ט', יא) "עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרָתִי" (שם פסוק יב) – כלומר, על עוון ביטול תורה חרב בית ראשון, ולפיכך מתאים ביותר, שמ"ט (49) קללות שבאו על ביטול תורה נקראות קודם חג שבועות.

אולם הקללות בפרשת כי תבוא הן כנגד חורבן בית שני, שבגמרא יומא (דף ט) מבואר: שחרב בגלל שנאת חנם! על כן תיקן עזרא, לקרוא אותן קודם ראש השנה, יום שבו כל אדם ממשמש במעשיו ומבקש: 'מחילה!' מחבירו. שכן אין כפרה על עוונות של בין אדם לחבירו אפילו בתשובה! עד שיבקש: 'מחילה!' מחברו וירבה אהבה בין עם ישראל.

ויאירו הדברים –

שהקללות הסמוכות לחג השבועות – הם כנגד חורבן בית ראשון – על ביטול תורה.

והקללות הסמוכות לראש השנה – הם כנגד חורבן בית שני – על שנאת חנם.

הברכות נאמרו בכללות

האבן עזרא הקשה פליאה גדולה! כיצד יתכן שיש כל כך הרבה קללות בתורה, ואילו הפסוקים של הברכות כה מועטים? והלא 'מרובה מידה טובה ממידת פורענות פי חמש מאות (500)!'

מבאר האבן עזרא: אל יהיה האדם טיפש לומר: 'שהקללות מרובות מהברכות'. חלילה לומר כן. אלא הקללות נאמרו

בס"ד, ספר 'תורת חסד' חומש ויקרא פרשת בחוקותי מאמר 'תורה ושלוש' עמודים תד' – תט'.

השאלות:

א. מדוע הקללות שבפרשת "בחוקותי" סמוכות לחג השבועות, ושל פרשת "כי תבוא" סמוכות לראש השנה?

ב. ראש השנה הוא יום הדין על העניינים הגשמיים, מתן הוא יום הדין על העניינים הרוחניים?

ג. מהם שורש כל הברכות כולם, ואיזה דבר עולה על כולם?

ד. ידועים דברי חז"ל ש: 'עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד... (אבות א, ב) על אלו שני (2) דברים מתוכם אנו עמלים מאז החורבן, ועל אלו שניים מהם נעמול בביאת המשיח?'

...

'תכלה שנה וקללותיה' (דף ל"א): מבואר, שעזרא תיקן לקרוא את הקללות של פרשת בחוקותי קודם חג השבועות, ואת הקללות של פרשת כי תבוא לפני ראש השנה. שכן בני מערבא היו נוהגים לסיים את התורה פעם בשלוש (3) שנים, ועזרא תיקן לסיים את התורה פעם בשנה, ובאופן שהקללות יהיו לפני חג השבועות ולפני ראש השנה. ומדוע? ביארו בגמרא: 'כדי שתכלה שנה וקללותיה!'

והקשו בגמרא: אם כן מובן מדוע קוראים קללות קודם ראש השנה, אבל עדיין לא הובהר מדוע קוראים אותן לפני חג שבועות?

ותירעו בגמרא: 'שגם שבועות נקרא: 'ראש השנה' – ראש השנה לפירות האילן.'

הקשה השל"ה הקדוש בספרו שני לוחות הברית: 'הרי פסח הוא ראש השנה לתבואה, וסוכות הוא ראש השנה לגשמים, אז מדוע אם כן נבחר דווקא חג השבועות לקריאת הקללות לפניו. ולא פסח או סוכות?'

וביאר השל"ה: שאין הכוונה לפירות עצמם כפשוטו, אלא לאדם עצמו: "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשְּׂדֵה" (דברים כ, יט) ומצוותיו הם הפירות. ואם כן, חג השבועות הוא השלמה לראש השנה, כי בראש השנה דינים על כל העניינים הגשמיים של האדם, ובחג השבועות דינים על כל העניינים הרוחניים שלו, בדיוק במי שבראש השנה נברא העולם הגשמי, ועדיין לא נסתיימה

ספר 'תורת חסד' חומש ויקרא פרשת בחוקותי מאמר 'תורה ושלום'

ועל כן, הברכה הגדולה מכולן – "ברכת כהנים" (קישור לסרטון וברכו... <https://shofar.tv/videos/15496>) – מסתיימת במילה "שלום": "וַיֵּשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם" (במדבר ו, כו). וכן בסוף אמירת הקדיש מדגישים את השלום: "עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִדְבָּרֶיךָ" (איוב כה, ב) ובסוף תפילת 'שמונה עשרה' מבקשים: 'בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמְּבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם'.

ומטעם זה, סיום הש"ס משניות – במסכת עוקצין (ג, יב) – גם הוא מדבר במעלת השלום: 'אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חֶלְפָתָא: לֹא מֵצֵא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּלִי מְחֻזֵּק בְּרִכָּה לְיִשְׂרָאֵל אֶלָּא הַשְּׁלוֹם! שְׁנַאֲמַר (תְּהִלִּים כט, יא): "יְיָ עֲזַר לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם" – והכל הולך אחר החיתום!!!

השליך את האמת אֶרְצָה

ולאור הדברים האמורים לעיל, מבאר האלשיך הקדוש את דברי חז"ל במדרש רבה (בראשית ח'): 'שבשעה שהקב"ה רצה לברוא את העולם,

מלאכי צדקה וחסד אמרו: "יברא",

ומלאכי אמת ושלום אמרו: "אל יברא".

מה עשה הקב"ה? – השליך את האמת אֶרְצָה! ('וַתִּשְׁלַךְ אֶמֶת אֶרְצָה" דניאל ח, יב) ומיהי האמת?

האמת היא התורה, תורת אמת! הקב"ה נתן מתנה יקרה לעם ישראל: "ה' עז לעמו יתן" – תורת אמת, ומה שנשאר להם הוא לעמול גם על השלום: "ה' יברך את עמו בשלום" – שהרי: "על שנאת חינם חרבה ירושלים!" (קישור להרצאה: לוס אנג'לס – אהבת ישראל וכבוד בתי הכנסת 09.08.2023... <https://shofar.tv/lectures/1542>) .

ובהתאם לכך יאירו הדברים: תורה – היא כנגד חורבן בית ראשון, ושלום כנגד בית שני! וזהו העומק הרב המשתקף בשתי פרשיות הקללות:

הקללות בפרשה זו – פרשת בחוקותי, הן כנגד חורבן בית ראשון שנחרב על ביטול תורה, ולכן נקראות קודם חג השבועות. ומשום כך גם נאמר: "אִם בַּחֲקוֹתֵי תִלְכוּ" (ויקרא כו, ג) – שתהיו עמלים בתורה! אך את סיבת החטא הזה תיקנו מאוד מהר! והראיה: שכבר לאחר שבעים (70) שנה נבנה בית המקדש השני.

יוצא, שאת עמוד התורה קל יותר להחזיק! ומדוע? כיון שהקב"ה סייע בעד עמו, בשעה שהשליך את האמת אֶרְצָה

בפרטרוט, פרטים-פרטים, למען יבהל האדם ויתן מוסר לנפשו. מה שאין כן הברכות נאמרו בכללות.

לדוגמא, אדם שואל את חברו לשלומו,

והלה משיב: "ברוך ה', הכל בסדר". בארבעת (4) המילים של התשובה, הוא פירט אלפי דברים! השקידה בתורה כראוי, הבריאות – ברוך ה' טובה, הנחת מהילדים לעילא ולעילא. שלום הבית פורח, הפרנסה בשפע וכן הלאה. כשטוב – אין מה לפרט.

אבל אם חס ושלום משהו אינו כשורה, או שהצרות, חלילה, באות בערורות, יש פירוט רב: איפה כואב, כמה כואב: מיגרנות בראש, כאבי אוזניים, לא ישן בלילה, לחץ בחזה... כי בקללות יש פירוט.

בני חיי ומזוני ועולה עליהם השלום

ורבי חיים ויטאל זצ"ל מבאר לפי זה את כלליות הברכות. שבמסכת מועד קטן (דף כ"ח) מבואר, ששורש כל הברכות כולם הם בני חיי ומזוני, והם שלושת (3) הכללים בפרשתנו:

בנים – "וְהִפְרִיתִי אֶתְכֶם וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם" (ויקרא כו, ט).

חיים – "וְהִשְׁבַּתִּי חַיָּה רְעָה מִן הָאָרֶץ וְחָרַב לֹא תֵעָבֵר בְּאֶרְצְכֶם... וְרִדְפְתֶם אֶת אִיְבֹכֶם" (שם ו-ז).

מזונות – "וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם בְּעֵתָם וְנָתַתִּי הָאָרֶץ יְבוּלָה וְעֵץ הַשִּׁדְדָה יִתֵּן פְּרִיּוֹ: וְהִשְׂגִּי לְכֶם דִּישׁ אֶת בְּעִיר וּבְעִיר יִשְׂגִּי אֶת זֵרַע וְאֶכְלֶתֶם לְחֶמְקֶם לְשִׁבְעַ" (שם ד).

ועל כולם נוסף אחד – שלום – "וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרְצְךָ" (שם ו). (1)

מבאר הרמב"ן: שאין הכוונה לשלום עם שאר העמים, שהרי כבר נאמר: "וַיִּשְׁבַּתֶּם לְבָטַח בְּאֶרְצְכֶם" (שם ה') אלא הכוונה ל: שלום בְּאֶרְצְךָ – בתוככם, בין איש ובין אחיו.

ולכן כתב רש"י בשם המדרש תורת כהנים יסוד נפלא! לולי השלום גם אם יתן הקב"ה לאדם את כל טובות העולם הזה – המחלוקת, הכעסים, הריב עם שכנו ומכרו, יהרסו את חיו (ח"ו). אם אין שלום – אין כלום! לכן נאמר בסוף: "וְנָתַתִּי שְׁלוֹם בְּאֶרְצְךָ" שהוא שקול כנגד הכל! וכן נאמר בישיעה (מה, ז): "עֲשֵׂה שְׁלוֹם וּבֹרְא..." – 'את הכל' ואמרו חז"ל (ברכות יא, ב): 'אין כלי מחזיק בְּרִכָּה אֶלָּא שְׁלוֹם'.

ספר 'תורת חסד' חומש ויקרא פרשת בחוקותי מאמר 'תורה ושלוש'

ונתן להם את התורה, וזאת למען יצליחו לאחוז ולהעמיד את עמוד התורה ביתר קלות.

אולם יש משימה אחרת – קשה בהרבה מלימוד התורה, והיא הסיבה שבעטייה חרב בית שני – שנאת חינוך. כי השלום נשאר בשמים, והשלום בין אדם לחבירו היא העבודה של עם ישראל בעולם הזה. וכפי שרואים אנו כבר אלפיים (2,000) שנה! שעוד לא נבנה בית המקדש השלישי (3), מאחר שקשה עד מאוד להגיע לשלום, כי בעולם הזה השלום עדיין לא נמצא אלא רק בשמים.

וראה כתבה: 'תפילה דייליה' [\[https://shofar.tv/articles/14977 \]](https://shofar.tv/articles/14977)

ואם כן, זהו לשון הפסוק: "אם בַּחֲקָתִי תֵּלְכוּ" – 'שתהיו עמלים בתורה! תורה שכן על ידי לימוד התורה מחזיק האדם שתי רגליים מהעולם ועבודה, וכמובן יש להוסיף לזה את גמילות החסדים, שהוא גם כן חיוב שיש לעשות בפועל, ועל ידי שלושתם יחדיו אפשר לזכות לברכה: "וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ" – ימות המשיח (מהרה אמן!).

וכאן מוסיף החתם סופר פנינה נפלאה!

יש להתבונן ולראות: שבימות המשיח יתהפך הכל: שהרי אז לא יזדקקו לגמילות חסדים, שכן יהיו כולם: "וְיָשְׁבוּ אִישׁ תַּחַת גִּפְנוֹ וְתַחַת תְּאֲנָתוֹ" (מיכה ד, ד) אולם אז יבנה בית המקדש, ובנוסף לתורה, יוכלו גם לעמוד בפועל בעבודת בית המקדש, יוצא, ששוב תהיינה שתי רגליים עיקריות מתוך השלוש, אולם רגליים אחרות – של תורה ועבודה. ואילו לגבי גמילות חסדים יצאו ידי חובה על ידי לימוד התורה, שכל העוסק בתורה באותה פרשה, כאילו עשה את אותו החסד.

נמצא שבזמן הזה אנו עוסקים בתורה ובגמילות חסדים!

ולימות המשיח נעסוק בתורה ועבודה!

לפיכך, עד ביאת משיח צדקנו עיקר עבודתנו בעולם היא: 'שתהיו עמלים בתורה!' (ראה הרצאה: 'ללמוד למרות הטרדות' בני ברק 06.10.2023 [\[https://shofar.tv/lessons/16305 \]](https://shofar.tv/lessons/16305)), ועשיית שלום בין איש לרעהו, ועל ידי זה, נזכה לכל הברכות, ובעיקר לברכה הגדולה מכולן – "ה' יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם!!!"

ולכן מתפללים תמיד בברכת כהנים, בקדיש ובתפילה: 'שיתן הקב"ה ו: "יְבָרֶךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם!!!".

העמל העיקרי הוא על שניים מתוך שלושת עמודי העולם והחתם סופר מוסיף ומשלים את ביאור הענין באופן נפלא ביותר!

במסכת אבות (א, ב) כתוב: 'עַל שְׁלֹשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד: עַל הַתּוֹרָה, וְעַל הָעֲבוּדָה, וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים'.

ומן הראוי להתבונן: שכן עד כאן התייחסו הדברים רק לשניים מתוך שלושת העמודים – תורה ושלוש (גמילות חסדים) – והתבאר: שעמוד התורה הוא כנגד חג שבועות, ועליו נחרב בית המקדש הראשון, ועמוד השלום הוא כנגד ראש השנה, ועליו נחרב בית המקדש השני.

ממילא קשה: כיצד יתכן שאין כלל התייחסות לעמוד העבודה? מדוע מתעלמים ממנו, ומתייחסים רק לתורה ולשלום?

מתרץ החתם סופר באופן נפלא!

דע לך, שבזמן הזה לא משתמשים בכל שלושת עמודי העולם – אלא רק בשניים מהם! בזמן הזה – בשניים, ולימות המשיח בשניים אחרים! כי בזמן הזה, אין את עמוד העבודה, שכן בית המקדש חרב וראה כתבה: 'הראנו בבנינו'... [\[https://shofar.tv/articles/14743 \]](https://shofar.tv/articles/14743), ונשארו רק תורה וגמילות חסדים, תורה – כנגד בית ראשון שביטלו תורה, וגמילות חסדים כנגד בית שני, שנחרב על שנאת חינוך, ואם כך, כיצד אפשר להשלים את עמוד העבודה?

דע לך, שבזמן הזה לא משתמשים בכל שלושת עמודי העולם – אלא רק בשניים מהם! בזמן הזה – בשניים, ולימות המשיח בשניים אחרים! כי בזמן הזה, אין את עמוד העבודה, שכן בית המקדש חרב וראה כתבה: 'הראנו בבנינו'... [\[https://shofar.tv/articles/14743 \]](https://shofar.tv/articles/14743), ונשארו רק תורה וגמילות חסדים, תורה – כנגד בית ראשון שביטלו תורה, וגמילות חסדים כנגד בית שני, שנחרב על שנאת חינוך, ואם כך, כיצד אפשר להשלים את עמוד העבודה?

דע לך, שבזמן הזה לא משתמשים בכל שלושת עמודי העולם – אלא רק בשניים מהם! בזמן הזה – בשניים, ולימות המשיח בשניים אחרים! כי בזמן הזה, אין את עמוד העבודה, שכן בית המקדש חרב וראה כתבה: 'הראנו בבנינו'... [\[https://shofar.tv/articles/14743 \]](https://shofar.tv/articles/14743), ונשארו רק תורה וגמילות חסדים, תורה – כנגד בית ראשון שביטלו תורה, וגמילות חסדים כנגד בית שני, שנחרב על שנאת חינוך, ואם כך, כיצד אפשר להשלים את עמוד העבודה?

מתרץ החתם סופר באופן נפלא!

דע לך, שבזמן הזה לא משתמשים בכל שלושת עמודי העולם – אלא רק בשניים מהם! בזמן הזה – בשניים, ולימות המשיח בשניים אחרים! כי בזמן הזה, אין את עמוד העבודה, שכן בית המקדש חרב וראה כתבה: 'הראנו בבנינו'... [\[https://shofar.tv/articles/14743 \]](https://shofar.tv/articles/14743), ונשארו רק תורה וגמילות חסדים, תורה – כנגד בית ראשון שביטלו תורה, וגמילות חסדים כנגד בית שני, שנחרב על שנאת חינוך, ואם כך, כיצד אפשר להשלים את עמוד העבודה?